

Ονοματική φράση

Τι είναι η ονοματική φράση και ποια η λειτουργία της στην πρόταση

Η πρόταση είναι το κύριο συστατικό-βασική μονάδα κάθε κειμένου.

Κάθε πρόταση αποτελείται από δύο βασικά μέρη:

την **ονοματική φράση (ΟΦ)** στην οποία η κεντρική λέξη είναι **ένα ουσιαστικό**,

π.χ. Η πρόσληψη γάλακτος (ΟΦ) είναι μέτρια.

τη **ρηματική φράση (ΡΦ)** στην οποία κεντρική λέξη είναι **ένα ρήμα**,

π.χ. Η πρόσληψη γάλακτος είναι μέτρια (ΡΦ)

Η **ονοματική φράση** μπορεί να έχει:

απλή μορφή → άρθρο + ουσιαστικό

π.χ. ο άνεμος

• **διευρυμένη μορφή → άρθρο + επίθετο + ουσιαστικό**

π.χ. ο δυνατός άνεμος

Η **διευρυμένη μορφή της ΟΦ** μπορεί να περιλαμβάνει οποιοδήποτε άλλο μέρος του λόγου που μπορεί να λειτουργήσει ως συμπλήρωμα ή προσδιορισμός του ουσιαστικού, όπως αριθμητικό, αντωνυμία ή ολόκληρη ονοματική πρόταση,

π.χ. Ο δυνατός άνεμος, που ερχόταν από τα ανατολικά, έπαιρνε τις στέγες των

σπιτιών.

Η **ονοματική φράση** επιτελεί πολλές λειτουργίες στις προτάσεις.

Μπορεί να λειτουργεί ως:

Υποκείμενο του ρήματος, δηλώνει δηλαδή ποιος ενεργεί ή δέχεται μια ενέργεια ή βρίσκεται σε μια κατάσταση, και βρίσκεται σε πτώση ονομαστική,

π.χ. Οι γονείς θα πρέπει να δείξουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον για τη διατροφή των παιδιών τους.

Κατηγορούμενο του υποκειμένου ή του αντικειμένου και βρίσκεται σε πτώση ονομαστική ή αιτιατική,

π.χ. Η πρόσληψη γάλακτος είναι μέτρια.

Αντικείμενο του ρήματος, δηλώνει δηλαδή το πρόσωπο ή το πράγμα στο οποίο πηγαίνει η ενέργεια του ρήματος, και βρίσκεται σε πτώση αιτιατική ή γενική,

π.χ. Προτιμάτε ψωμί ολικής αλέσεως.

Συμπλήρωμα πρόθεσης, εξαρτάται δηλαδή από μια πρόθεση, και βρίσκεται σε πτώση αιτιατική,

π.χ. Να τρώτε με τη συντροφιά προσφιλών προσώπων.

Συμπλήρωμα άλλης ονοματικής φράσης και βρίσκεται συνήθως σε πτώση γενική, π.χ. Η κατανάλωση τυριού είναι υψηλή.

Η **ρηματική φράση** αποτελείται από το ρήμα και τα συμπληρώματα και τους προσδιορισμούς του. Σε μια ρηματική φράση μπορεί να εμπεριέχεται μια ονοματική φράση, π.χ.: Ο δυνατός άνεμος, έπαιρνε τις στέγες των σπιτιών

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να χωρίσετε τις φράσεις σε ονοματικό και ρηματικό μέρος.

α. Το φαγητό είναι απόλαυση.

β. Ο σύγχρονος άνθρωπος αδιαφορεί για την ποιότητα του φαγητού του.

γ. Η χρήση αλκοόλ έχει καταστροφικά αποτελέσματα στην υγεία του ανθρώπου.

δ. Η έλλειψη πρωινού από το διαιτολόγιο κάθε παιδιού έχει ως αποτέλεσμα να καταναλώνει περισσότερο φαγητά από φάστφουντ.

ε. Το κάπνισμα σε νεαρή ηλικία έχει ολέθριες επιπτώσεις στον οργανισμό των παιδιών.

2. Να χωρίσετε τις φράσεις σε ονοματικό και ρηματικό μέρος και να κρίνετε ποιες ΟΦ έχουν απλή μορφή και ποιες διευρυμένη.

α. Η πρωταρχική σημασία του φαγητού είναι η επιβίωση του ανθρώπου.

β. Η υγεία είναι το πολυτιμότερο αγαθό για τον άνθρωπο.

γ. Το ενδιαφέρον για την προστασία της υγείας μας δείχνει το σεβασμό μας για την ανθρώπινη ζωή.

δ. Οι γονείς θα πρέπει να δείχνουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον για τη διατροφή των παιδιών τους.

ε. Τις τελευταίες δεκαετίες έχει συντελεστεί μεγάλη ανάπτυξη του φαινομένου «φάστφουντ».

3. Να βρείτε τις ΟΦ που υπάρχουν μέσα στις ΡΦ των παρακάτω περιόδων.

α. Το «γρήγορο» φαγητό έχει γίνει τρόπος ζωής.

β. Η υγιεινή διατροφή είναι τροφή πλούσια σε θρεπτικές ουσίες.

γ. Το πρωινό βελτιώνει την πνευματική και φυσική μας κατάσταση.

δ. Τα πρότυπα που προβάλλονται από την τηλεόραση επηρεάζουν τις διατροφικές συνήθειες των παιδιών.

4. Να βρείτε τη συντακτική λειτουργία των υπογραμμισμένων ΟΦ.

α. Τα παιδιά συνήθως δεν τρώνε πρωινό.

β. Στη μεσογειακή διατροφή η κατανάλωση γάλακτος είναι μέτρια.

γ. Μεγάλο ποσοστό των Ελλήνων μαθητών καπνίζει σε ημερήσια βάση.